

PRAKOVSKÉ *noviny*



Občasník občanov Prakoviec

Ročník II

číslo 2

júl 2008

ISSN 1337-5520

Obec Prakovce sa pripravuje na oslavy **DNI PRAKOVIEC**

**Pri príležitosti 640. výročia
1. písomnej zmienky o Prakovciach,
85. výročia organizovaného športu,
60. výročia ľudovej hudby PRAKOVČAN,
35. výročia šachu
a 25 výročia MŠ (v nových priestoroch)**



Milí čitatelia, v týchto dňoch vychádza mimoriadne číslo nášho časopisu, ktorý vydávame pri príležitosti 640. výročia prvej písomnej zmienky o Prakovciach

Vážení priatelia,

prvý polrok roku 2008 sa pomaly končí a my k Vám prichádzame s ďalším vydaním našich novín, ba dokonca tentokrát to budú dve vydania – pri príležitosti 640. výročia prvej písomnej zmienky o Prakovciach sme pre Vás pripravili aj jedno mimoriadne vydanie, zamerané na spoznávanie historických udalostí v našej obci z oblasti kultúry, športu, spoločenského diania.

V prvom momente sme rozmýšľali, čím zaplníme toto slávnostné číslo, lenže postupne sme prichádzali na množstvo tém, z ktorých sa nám všetky do tohto čísla ani nevošli. Zistili sme, že Prakovce sú veľmi zaujímavé, majú za sebou zmysluplnú aktívnu minulosť, žilo a žije tu veľa šikovných ľudí, ktorí boli ochotní podeliť sa s Vami o svoje zážitky, životné skúsenosti.

Aj na tomto mieste sa im chcem poďakovať.

Žijeme v krásnom prírodnom prostredí, tak ako to vyjadril p. Kašický v úvode k prakovskému nárečovému slovníku. Sme hrdí na to, že tu vyrastali a vyrastajú ľudia krásni nielen telom, ale aj dušou. Patria k nim aj naši rodáci, zosnulý Emil Andráško a Alenka Vojnovská, s ktorou rozhovor a tiež ešte iné zaujímavosti o živote v našej obci Vám prinášame v tomto čísle.

Spoluautormi ďalšieho čísla, ktoré vyjde v septembri môžete byť aj Vy, ak nám pošlete svoje názory, postrehy, pripomienky na našu e-mailovú adresu prakonoviny@centrum.sk alebo ich osobne donesiete do Obecnej knižnice v Prakovciach. Prijemné čítanie!

Monika Kleknerová, šéfredaktorka

UZNESENIA

prijaté na zasadnutiach obecného zastupiteľstva v Prakovciach

18.02.2008.

Uznesenie č. 116/2008

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo záverečný účet Obce Prakovce s výsledkom: celoročné hospodárenie sa schvaľuje bez výhrad. Prebytok hospodárenia sa rozdelí: 1% do sociálneho fondu a 99% do rezervného fondu.

Uznesenie č. 117/2008

Obecné zastupiteľstvo súhlasí

- 1.s vyradením Základnej školy, Školskej jedálne pri základnej škole a Výdajnej školskej kuchyne pri školskej jedálni pri základnej škole, SNP č. 307, Prakovce zo siete školských zariadení k 29. 02. 2008.
- 2.so zaradením Základnej školy, Školskej jedálne a Výdajnej školskej kuchyne pri školskej jedálni do siete škôl a školských zariadení ako Základná škola s materskou školou, Prakovce 307 od 01.03.2008.

Uznesenie č. 118/2008

Obecné zastupiteľstvo súhlasí

- 1.s vyradením Materskej školy, SNP 308 Prakovce zo siete škôl a školských zariadení k 29.02.2008.
- 2.so zaradením materskej školy do siete škôl a školských zariadení ako Materská škola pri základnej škole, Prakovce 308 k 01.03.2008.

Uznesenie č. 119/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Koncepciu rozvoja obce pre oblasť tepelnej energetiky.

Uznesenie č. 120/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Návrh plánu kontrolnej činnosti na I. polrok 2008.

Uznesenie č. 121/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odpredaj časti pozemku č.KN C 161/136 (zastavané plochy a nádvoria) o výmere cca 20 m² v k.ú. Prakovce a časti pozemku parc. č.KN C 161/6 (zastavané plochy a nádvoria) o výmere cca 5 m² v k.ú. Prakovce pre žiadateľov Ing. Jozefa Pojdáka a Mgr. Máriu Pojdákovú, bytom Prakovce č.s. 257 za účelom rozšírenia pozemku. Cena bude stanovená súdnoznaleckým posudkom súdneho znalca z oblasti oceňovania nehnuteľností spracovaného na náklady žiadateľov v rozsahu podľa geometrického plánu spracovaného na náklady žiadateľov. Platnosť uznesenia je limitovaná do: 31.10.2008

Uznesenie č. 122/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odpredaj par. č. KN C 977/27 (zastavané plochy a nádvoria) o výmere 24 m² k.ú. Prakovce pre žiadateľa Júliusa

Rentka, bytom Prakovce č.s. 314 za účelom výstavby garáže. Cena plnenia za obstarávacíe činnosti je stanovená v hodnote 8.500,-Sk a zahŕňa aj cenu nehnuteľnosti v hodnote 2 680,-Sk. Platnosť uznesenia je limitovaná do: 31.10.2008.

Uznesenie č. 123/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje navýšenie platu starostu obce podľa zákona č. 253/1994 Z.z. (zákon NR SR o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest) znení neskorších predpisov o 10% mesačne pre rok 2008.

26.03.2008.

Uznesenie č. 124/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje čerpanie z rezervného fondu 800.000,-Sk na úhrad uprojektovkej dokumentácie rekonštrukcia ZŠ a MŠ.

Uznesenie č. 125/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje čerpanie finančných prostriedkov z rezervného fondu v sume 470.812,-Sk na realizáciu zámeru na zabezpečenie dočasného bývania rómov z bytového domu č. s. 5.

Uznesenie č. 126/2008

Obecné zastupiteľstvo súhlasí s odpustením pohľadávky Obce Prakovce voči firme Praktos, s.r.o. Prakove vo výške faktúr č. 64/1996 zo dňa 2. mája 1996 na 350 722,65,- Sk a číslo faktúry 66/1997 zo dňa 27.05.1997 na 139 308,13,- Sk, ktoré firma Praktos s.r.o. Prakovce vysporiada v účtovnej uzávierke za rok 2007.

Uznesenie č. 127/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje starostu obce Mgr. Pavla Lukáša a poslancov Janu Kubincovú a Bc. Jaroslava Blaškovanu za členov Rady školy pri ZŠ s MŠ, Prakovce č. s. 307

Uznesenie č. 128/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje účtovný rozvrh obce v zmysle opatrenia Ministerstva financií SR ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnovy pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie štátne fondy obce a vyššie územné celky pre rok 2008.

Uznesenie č. 129/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje poskytovanie stravovania cudzím stravníkom – dôchodcom obce a zamestnancom spojenej školy Prakovce, za predpokladu, že škola nebude vytvárať pri poskytovaní stravy zisk.

Uznesenie č. 130/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odpredaj pozemku parc. č. KN C 977/

Vážení spoluobčania!

Čas neúprosne letí a vo víre udalostí si často ani nevšimneme, že sa v našom okolí čosi zmenilo či postupne mení. Informácií je niekedy menej, no aj napriek ich prípadnému nedostatku život beží ďalej. Občania zaujímajú v prvom rade jeho problémy, ale ani problémy celospoločenské mu nie sú ľahostajné.

Unimobunky v časti obce „Vyšná kolónia“

Niekoľko rokov trvajúci havarijný stav obecného bytového domu č. s. 5 je minulosťou. Dnes je objekt už zbúraný a občania, ktorí v ňom doteraz bývali, sú umiestnení v obytných unimobunkách, ktoré sú postavené na prilahlom obecnom pozemku. Obec v prvom štvrtroku tohto roka s finančnou podporou štátu (600 000 Sk) zabezpečila zakúpenie a umiestnenie šiestich obytných buniek pre rómske rodiny doteraz obývajúcce zbúraný dom. Obec spolufinancovala tento projekt čiastkou 540 000 Sk a projekt bol ukončený v mesiaci marci.

Rekonštrukcia základnej a materskej školy

Určite ste zachytili v médiách ohlasy na spôsob registrácie projektov základných škôl. Príprava projektovej dokumentácie pre náš zámer nám umožnila registrovať sa 19.2.2008 a 6.5.2008 podať projekt na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR. V súvislosti s týmto projektom sme zlúčili základnú školu s materskou školou do jedného spoločného právneho subjektu. Všetky potrebné úkony v súvislosti so zlúčením boli v spolupráci s riaditeľstvom základnej školy a riaditeľstvom materskej školy úspešne vykonané v mesiacoch marec a apríl 2008. Realizáciou projektu, by malo dôjsť k výraznému šetreniu financií pri zabezpečení prevádzky objektov základnej a materskej školy, čo umožní investovať ušetrené peniaze do ďalšieho skvalitňovania výchovy a vzdelávania našich detí. Projekt nateraz prešiel formálnou kontrolou a teraz čakáme, či bude úspešný a podporený.

Terénna sociálna práca

Už v priebehu minulého roka sa na nás obrátili viacerí spoluobčania s prosbou o pomoc pri zabezpečovaní niektorých ich základných životných potrieb. Sú to občania vyššieho veku, resp. občania zdravotne postihnutí a iní. Je zrejmé, že pomoc je nutné poskytovať aj ohrozeným skupinám obyvateľov, ktorí si v súčasných ekonomických podmienkach nevedia pomôcť sami, napr. dlhodobo evidovaní

STAROSTA OBCE INFORMUJE

nezamestnaní, ľudia s problémami bývania a pod.

V mesiaci apríli sme podali na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR projekt „Terénna sociálna práca v Prakovciach“. Jeho prípadnou realizáciou chceme pomôcť riešiť sociálne problémy občanov, pomôcť im v zložitých životných situáciách. V zmysle súčasne platnej legislatívy chceme pomôcť hájiť právo občanovi na slušný život.

Dni Prakoviec

Múdrost a šikovnosť občanov našej obce je zrejماً a veľakrát neprehliadnuteľná. Ale aj napriek tomu sa nám niekedy zdá, že o sebe a o svojej histórii niekedy (ruku na srdce) toho vieme menej. Chceme to zmeniť, a preto sme sa rozhodli pripraviť v tomto roku podujatie - „Dni Prakoviec“, ktoré rozprúdi aktivitu nás všetkých v činnostiach a prezentáciách, ktoré sú pre nás Prakovčanov vlastné. Pripomenieme si významné výročia či udalosti z nie dávneho obdobia, ale aj z období dávno minulých. A takto by sme chceli, aby sa Prakovčania iniciatívne prezentovali v povedzme päťročných periódach striedavo s menším či väčším obsahom alebo rozsahom činnosti. Tohtoročné Prakovské dni sa začnú 22.6.2008 a potrvajú až do 5.7.2008. Už dnes pozývame všetkých na podujatia, ktoré pripravíme navzájom sami sebe, ale zároveň aj pre hostí, ktorých si pozveme k nám domov v tomto čase.

www.prakovce.sk

Chceme sa vám aj touto cestou poďakovať za vaše názory, návrhy a podnety, ktoré ste ochotní nám, pracovníkom obce vyjadriť v priamej konfrontácii, sprostredkované cez svojich známych či napríklad aj v príspevkoch v týchto našich Prakovských novinách. Vážim si každý názor ľudí, no najmä názory tých ľudí, ktorí sa pod svoj názor aj podpíšu a neskrývajú sa za rôzne anonymné označenia. V minulom roku sme rozšírili priestor na prezentáciu názorov občanov obce prostredníctvom komunikačných prostriedkov a to obecnými novinami a webovou stránkou obce (diskusné fórum). Dovedy bolo možné svoj názor odprezentovať, aby sa o ňom mohla dozvedieť aj širšia verejnosť, na verejných schôdzach alebo na verejných zhromaždeniach. A to ostalo naďalej aj dnes. Teší ma, že zriadením webovej stránky obce sa o dianie v našej obci začali zaujímať aj

mladí ľudia, ktorých názory sú zaujímavé, často až podnetné. Je však smutné, že niektorí účastníci diskusného fóra pod rúskom anonymity prezentujú svoje názory prostredníctvom vulgarizmov. Ja sa vám chcem na tomto mieste ospravedlniť za to, že sa nezapájam do diskusie prebiehajúcej na web stránke obce. Bolo by veľmi náročné a z praktického hľadiska až nemožné vyhľadávať neustále záujemcov o odpovede na svoje otázky a popri tom si plniť povinnosti vyplývajúce z pracovného zaradenia. Odporúčam každému, kto očakáva odpoveď na svoje otázky, aby sa zúčastnil verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva, prípadne ma navštívil v práci. Na takejto pôde je možné jednotlivé problematiky dostatočne podrobne rozobrať a v konečnom dôsledku sa rozísť k obojstrannej spokojnosti.

Mgr. Pavol Lukáš

JUBILANTI

(od 1. 4. 2008 do 30. 5. 2008)

85 rokov

Ján Blaškovan

80 rokov

**Filip Duplák
Michal Hluchán**

75 rokov

Dezider Almási

Ján Kudla

(p. Kudlovi sa ospravedlňujeme za neuverejnenie v minulom čísle)

70 rokov

**Veronika Dupláková
Eudovít Horváth
Margita Horváthová
Regína Jeniková
Alžbeta Matzová**

NARODENIA

(od 1. 1. 2008 do 30. 3. 2008)

Alena Janová

**Janka Plachetková
Nikolas Haluška
Mária Vojnovská
Samuel Kuchta
Marek Kraus**

Katarína Farkasová - Beneová

ÚMRTIA

(od 1. 4. 2008 do 30. 5. 2008)

**Mária Onderčaninová
Mária Pelikanová
Imrich Kóna
Pavol Gordan
Martin Dorčák
Mária Urbanová
František Eližer
Emil Andraško**

O Z N A M

Oznamujem žiakom základných a stredných škôl, že po zaradení do siete škôl a školských zariadení Ministerstvom školstva SR bude v Prakovciach v školskom roku 2009/2010 zriadená Súkromná základná umelecká škola. V škole bude zriadený hudobný, výtvarný a tanečný odbor.

HUDOBNÝ ODBOR

Prípravné štúdium pre hudobný odbor pre deti od 5 rokov

Základné štúdium

- Hra na klavíri
- Hra na keyboarde
- Hra na husliach
- Hra na zobcovej flaute
- Hra na dychové nástroje (priečna flauta, klarinet, trúbka, ...)
- Hra na bicie nástroje
- Hra na klasickej a elektrickej gitare
- Spev



TANEČNÝ ODBOR

Prípravné štúdium pre tanečný odbor pre deti od 5 rokov

Základné štúdium

- Tanec so zameraním na ľudový tanec, klasický tanec, moderný tanec
- Hip - hop



VÝTVARNÝ ODBOR

Prípravné štúdium pre výtvarný odbor pre deti od 5 rokov

Základné štúdium

- kresba, maľba, grafika, počítačová grafika a animácia

Vyučovanie vo vyššie uvedených odboroch budú zabezpečovať kvalifikovaní pedagógovia podľa platných učebných osnov. Vzdelanie získané na súkromnej škole je rovnocenné vzdelaniu získanému na ostatných školách (podľa Zákona 29/1984 Z. z. o sústave základných a stredných škôl v znení neskorších predpisov).

Školné v prípravnom a základnom štúdiu na SZUŠ bude porovnateľné s výškou školného na štátom zriadených základných umeleckých školách.

Záujemcovia o hudobný, výtvarný a tanečný odbor si môžu u svojich triednych učiteľov, prípadne u riaditeľa školy vyzdvihnúť predbežnú prihlášku a vyplnenú odovzdať do 30. mája 2008.

Blížšie informácie na t. č.: 0911055062

V Helcmanovciach dňa 2. mája 2008
Viera Vojtilová

PRAKOVČANKA VYSTUPOVALA NA VALAŠSKOM SETKÁNÍ

V dňoch 11. a 12. apríla 2008 sa dychová hudba Prakovčanka zúčastnila Valašského setkání, ktoré sa uskutočnilo v moravskom Fryštáku. Festival dychových hudieb sa tohto roku konal v piatok 11. 4. v kultúrnom dome ZDV Fryšták už po šiestykrát. Prakovčanka zavítala do susedných Čiech vďaka pozvaniu dychovej hudby Fryštácká Javořina, ktorá v minulom roku koncertovala práve v Prakovciach na PRAKOFESTE.



Valašské setkání 2008 slávnostne otvoril primátor mesta. Ako prvá so svojím programom vystúpila DH Prakovčanka a svojím účinkovaním odovzdala českému poslucháčovi kúsok zo slovenskej kultúry, tak blízkej českému národu. Postupne sa na pódium vystriedali dychové hudby Sebranka, Lidečanka, Stráňanka, Stríbrňanka a domáca Fryštácká Javořina, ktorá využila túto príležitosť na krst svojho nového CD nosiča. Po skončení programu nasledovala pre prítomných divákov a hostí tanečná zábava. Celým programom sprevádzali a o príjemnú atmosféru celého večera sa postarali moderátori Ivana Slabáková a Karel Hegner.

Účinkovanie Prakovčanky na tomto festivale bolo pre jej mladý kolektív veľkým prínosom. Potvrdilo sa, že dychová hudba má stále dostatok svojich priaznivcov nielen medzi staršou generáciou, ale aj medzi mladými.

Sobotňajšie dopoludnie Prakovčania využili na spoznávanie okolia Zlína a navštívili aj neďalekú ZOO. S Fryštákmi sa rozlúčili s presvedčením, že stretnutie na Valašskom setkání určite nebolo posledné a ich vzájomná spolupráca bude pokračovať i v nasledujúcom období.

Mgr. Martina Sakáčová, DH Prakovčanka

Členovia DHZ Prakovce oslavovali deň Sv. Floriána

Dňa 3. mája 2008 sa v areáli FK Prakovce uskutočnilo posedenie členov nášho DHZ s rodinnými príslušníkmi. Vládla tu príjemná spoločenská atmosféra a rozvoníaval guláš. Na tomto posedení nám starosta obce Mgr. Pavol Lukáš odovzdal novú zástavu, ktorá bude symbolom našej práce a dedičstvom pre ďalšie generácie. Túto zástavu sme na druhý deň, teda v Deň sv. Floriána dali posvätiť v rímskokatolíckom kostole v Prakovciach.

výbor DHZ Prakovce



LIEČIVÉ RASTLINY - možnosti ich použitia pre vlastnú doplnkovú liečbu

Správna príprava a pitie čajov zvyšuje ich účinnosť na ľudský organizmus, preto nám pán Almáši z vlastných skúseností poradí, ako to máme správne robiť. O schopnosti vyrovnávať krvný tlak sa dozvieme, ak si prečítame o kapsičke pastierskej.

Príprava čaju

Najbežnejším a najznámejším spôsobom v domácnostiach je príprava čaju:

- **záparom** - nepripravujte si bylinné čaje na celodenné pitie. Najkvalitnejšie sú tie, ktoré si pripravíte pred každým použitím. Orientačnou mierkou pre bylinné čaje je kávová lyžička bylín, ktorú zalejeme 2,5 dcl prevarenej vody, prikryjeme a lúhujeme 3 - 5 minút. Čaje z čerstvých bylín lúhujeme kratšie ako zo suchých (do 3 minút). Pri príprave čajov nepoužívame kovové sitko.

- **odvar** - najčastejšie pripravujeme z tvrdých rastlín, napríklad čakanku obyčajnú 3 minúty povaríme a potom ešte 5 minút lúhujeme. Odvar z liečivých rastlín sa tiež používa na vonkajšie obklady, je silnejší ako zápar.

- **macerát** - je výluh bylín v studenej vode, ktorý trvá 8 - 12 hod. najčastejšie cez noc. Používame ho na sedacie kúpele a tiež do vaňových kúpeľov - má väčšiu silu. Byliny, ktoré nemôžeme zapariť, lebo zvýšením teploty by sa stratila ich liečivá sila, pri príprave čajov spracujeme

maceráciou, napr. kapsičku pastiersku, imelo biele a puškvorec.

Bylinné čaje je dobré:

- piť len teplé, nesladené a po dúškoch
- sladiť si len prieduškové čaje púpavovým alebo včelím medom
- preventívne 1 čaj denne (vždy nalačno) môžeme piť 3 - 4 týždne bez prerušenia
- pri liečbe 3 čaje denne pred jedlom môžeme piť maximálne 3 týždne, potom si urobíme 14 dní prestávku a pime ďalších 7 - 14 dní, keď je to ešte potrebné.

Pri dlhodobom pití čajov zistíte, že čaj, ktorý vám spríjemňoval život, už nepomáha. Dlhodobé pitie čajov bez prerušenia 2x denne platí len pre čaje z imela bieleho a hlohu obyčajného.

KAPSIČKA PASTIERSKA

Možno ju zbierať od 4. do 9. mesiaca.

Ľudová medicína jej pripisuje schopnosť pôsobiť na vyrovnanie krvného tlaku, čo zatiaľ nedokáže žiaden chemický liek. Z vysokého na nízky (potrebný) a opačne. Stávajú sa prípady, že pri vysokom krvnom tlaku praskne cievka v nose a začína silné krvácanie. Zápar - čaj z jednej kopcovitej čajovej lyžičky kapsičky pastierskej (lúhovaný 5 minút) dokáže do 35 minút od vypitia 2,5 dcl čaju znížiť tlak a zastaviť krvácanie. Táto liečivá rastlina už v prvej svetovej vojne zachránila nie jednému

zranenému vojakovi v lazarete život tým, že nevykrvácal.

Zastavuje krvácanie všetkých druhov: zo žalúdka, z čriev, pri nepravidelnej menštruácii. Kapsička pastierska je účinná aj pri krvácaní zo zlatej žily, odporúčajú sa sedacie kúpele - lavór alebo výplachy teplým záparom.

Na vyrovnanie tlaku a pulzu, ako aj pri nepravidelnej menštruácii sa denne odporúčajú 2 šálky záparu, ktorý sa pije len krátkodobu.

Kapsička priaznivo ovplyvňuje činnosť pečene a sleziny a odporúča sa aj pri poruchách močenia (posilníme močový mechúr), piesku v moči a nepravidelnej menštruácii.

Čajová zmes na úpravu krvného tlaku ako macerát:

1. hloh - kvet a list 40 g,
2. imelo biele 30 g,
3. kapsička pastierska 30 g

Po mozgových príhodách

Odborná literatúra odporúča 2x denne masáž ochrnutých častí tela výťažkami z týchto bylín:

1. kapsička pastierska - posilňuje svalstvo
2. hloh - kvet a list - prekrvuje končatiny
3. kostihoj - koreň - posilňuje kosti
4. piť čaje z imela - posilní organizmus.

Dezider Almáši

EXKURZIA PRI PRÍLEŽITOSTI DŇA ZEME



Pri príležitosti Dňa Zeme sa deti špeciálnej triedy DSS Matilda Huta v Prakovciach a deti výchovnej skupiny s pani vychovateľkou Hojstričovou zúčastnili exkurzie v úpravovni vody v Prakovciach, kde ich pán Dorčák oboznámil s významom vody pre človeka, ako aj s úpravou vody v našom rezervoári. Vysvetlil im, akú cestu musí voda z prírody prejsť, aby sme si mohli umyť ruky alebo sa napiť. Exkurziu sme ukončili dlhšou prechádzkou v Gelnickej doline a pozorovaním jarnej prírody, potoka a studničiek.

Mgr. Drahoslava
Vaščáková



SPOMIENKA

Náš plán osloviť v najbližších vydaniach novín vzácného človeka, nášho rodáka Emila Andráška stroskotal po ozname o jeho úmrtí. Len deň ho delil od dovŕšenia 82 rokov. Odišiel ticho, vyrovnané, tak ako prežil celý svoj vymeraný diel daru života. S tichou pokorou sa skláňame pred jeho dielom. Skláňame sa pred testamentom rýdzej veľkorysej ľudskosti, ktorý zanechal svojej rodine v kronike rodokmeňa.

V kronike, ktorú písal od detstva s autentitou záznamu štatistických údajov v spolupráci s Technickým múzeom v Košiciach, našiel podklady, ktoré mu umožnili napísať dve publikácie o závode a obci Prakovce.

„Putovanie po starých Prakovciach“ v náklade 1000 výtlačkov v roku 1993 bola publikácia, ktorá poskytuje zaujímavosti a študijné podklady pre verejnosť dodnes.

V roku 1963 sa rodina Andráškových odsťahovala do Sniny z dôvodu úspešného pracovného zaradenia p. Andráška ako zástupcu riaditeľa v národnom podniku Vihorlat, neskôr námestníka a riaditeľa závodu Vihorlat v Medzilaborciach. 45 rokov zasvätil strojárstvu. Jeho život bol príkladný, naplnený, so vzorou starostlivosťou o rodinu a rodovú hrdosť.

Ak rubriku o prakovských rodákoch realizujeme s radosťou, tak túto sme naplnili s veľkou úctou a pietou. redakčná rada



ROZHOVOR



V Obecnej knižnici v Prakovciach bola 26. 5. 2008 vzácná návšteva.

Na besedu o svojej knihe prišla pani Alenka Vojovská, naša rodáčka, ktorá v súčasnosti žije v Zline. Je vydatá, má štyri deti. Sme

radi, že bola ochotná poskytnúť pri tejto príležitosti aj rozhovor do našich novín.

Kedy ste odišli z Prakoviec?

Bolo to v roku 1979, keď som odišla študovať do Nitry. Študovala som chémiu, ktorá ma vôbec nezaujímala. Potom som sa vydala, prišli deti, starosti o rodinu, ale stále som maľovala a navrhovala.

Aké boli vaše ďalšie kroky?

Po revolúcii som sa rozhodla ďalej študovať odbor kozmetiku a potom v Prahe vizáž a štýl. Robila som na móloch pre manekýnky (líčenie). Líčila som osobnosti, napr. prvú českú miss Moniku Židkovú, na majstrovstvách Európy Miss letuška v Prahe, Jiřinu Bohdalovou a iné. Naplnil sa však čas, keď som toto obdobie ukončila a išla som študovať psychológiu farieb a psychoterapiu, pretože farby majú hlbší význam. Po škole v Taliansku som sa dala do maľovania obrazov a dnes mám svoje výstavy, pričom obrazy sa zameriavajú na psychológiu ľudí a meditáciu spojenú s hudbou – muzikoterapiu.

Dnes ste u nás boli na besede o knihe pre deti „Pojďte si hrať

se skřítky a vilami“, ktorú ste napísali i ilustrovali. Plánujete pokračovať aj v tejto činnosti?

Samozrejme áno, chystám sa vydať knižku a karty o kvetinách, ich význame pre dušu, lebo sama viem, ako je dôležité vrátiť sa domov a nájsť tú kvetinu radosti, keď sa chvíľka zastaví a naleje detským svetom. Práve ten svet ma inšpiruje vydať knihu, ktorá bude opäť zameraná na poznanie škriatkov a hobitov, aby deti vedeli, že všade sú rovnaké bytosti.

Čo by ste chceli na záver odkázať svojim rodákom?

Aby každý našiel pocit domova, aby vedel, kam patrí, aby ostal tým, kým je. Najkrajšie je, keď sme deťmi, každý z nás má kúsok detstva v sebe a pre mňa sú to Prakovce. Sú pre mňa detstvom, na ktoré rada spomínam. Týmto by som chcela poďakovať všetkým, ktorým za krásne detstvo vďačím, nie konkrétne, aby som na niekoho nezabudla, bolo ich veľa. Priala by som si, aby znovu začal fungovať Klub kultúry, na ktorý mám veľmi pekné spomienky.

Ďakujem za rozhovor!

mk -



DEŇ MATIEK

Mamin hlas

Taký máš hlas, mamka moja,
ako zvonky na úbočí.
Začujem ťa znenazdania,
div mi srdce nevyskočí.

Taký máš hlas, mamka moja,
ako šepot vetra v lese.
Usmejem sa mimovoľne,
keď sa ku mne z diaľky nesie.

I keď karhá, napomína,
vždy je to hlas milý, známy,
ten jediný v celom svete,
lúbezný hlas mojej mamy.

Elena Čepčuková

Narodilo sa dieťa. Kričí, krčí tváričku, má strach. Nechápe, kde sa zrazu stratil jeho malý svet, ktorý tak dôverne poznalo. Odrazu dieťaťko stíchne, lebo začuje známy hlas. To si ho tá, ktorá ho v bolestiach priviedla na svet, privinula k srdcu. Mama, synonymum pokoja a istoty. Mama je slovo, ktoré dieťa vysloví ako prvé.

Dieťa rastie, začína robiť prvé kroky, ktoré sprevádzajú aj prvé pády. Mama je tá, ktorá mu pomôže vstať, pofúka boľáčku a láskavou rukou mu pomáha kráčať ďalej.

A dieťa rastie. Dorástlo do veku, kedy si myslí, že ho mama nechápe. Je presvedčené, že najlepšie ho pochopia iba kamaráti – rovesníci. Do cesty sa mu postaví prvé „neprekonateľné“ prekážky. Kamaráti – rovesníci mu však nevedia poradiť. A opäť je tu mama, ktorá láskavým slovom pomôže.

Dieťa vyrástlo. Je z neho dospelý človek. Pridu prvé lásky, prvé vážne rozhodnutia, prvé sklamanie. Kto pofúka „dospelé“ boľáčky? No predsa mama! Privinie do náručia, pohladí, poradí. A zrazu už dospelé mamino dieťa pochopí, že vlastne mamina láska nepozná hraníc. Pochopí, že takou láskou ho ľúbi mama, akou ho nebude nikto ľubiť.

A čo ty, mamino dieťa? Kedy si naposledy vzalo do náručia svoju mamu a povedalo jej, že je najlepšou na svete? Nezabudlo si jej to povedať aj v druhú májovú nedeľu, kedy majú sviatok všetky mamy? Lebo, ako hovorí jeden citát: „Chráň si svoju mamu, i keď sa s tebou vadí, lebo srdce mamino ti nikto nenahradí.“

Eva Lenkeyová

PRAKOVSKÝ NÁREČOVÝ SLOVNÍK

Peršo začnu po sebe šmarac oči, kukac po sebe. Potom spolu chodzie, šmajchľovac se a gejzac, kým neostane v čeži a frišno pripravie veše. Nakoniec ščeslivo zlehne a s dzeckom ostane maceri na karku.

Tak čo, milí Prakovčania? Rozumiete napísanému? Vy starší určite áno, ale mladší a nie rodení Prakovčania asi pomenej. Chcem preto prejavíť úctu generácii občanov Prakoviec a pripomenúť, aká bola a aj je bohatá reč v prakovskom nárečí. Príležitostne pri styku hlavne so staršími obyvateľmi pri rôznych príležitostiach som za 20 rokov zozbieral cca 500 slov, a v tejto činnosti chcem pokračovať aj naďalej.

Slová v prakovskom nárečí postupne vznikali od začiatku osídľovania nášho územia. Podľa základu slov možno usúdiť, že v krajine, kde sa nachádzali nádherné krásy prírody, vršky, úbočia a doliny, lesy s rôznorodými drevinami, nespočetné množstvo vyvierajúcich prameňov a studienok s bystrou zdravou vodou, sa postupne usádzali Poliaci, Ukrajinci, obyvatelia Podkarpatskej Rusi, ale aj prisťahovalci z Maďarska, Rakúska a Nemecka. Slovákov nárečí sa neustále zdokonaľovali a slúžili k tomu, aby sa mohli ľudia dohovoriť, na konverzáciu a komunikáciu.

S cieľom zachovať toto bohatstvo našich predkov darujem môj materiál Obecnej knižnici. Som rád, že Prakovské noviny budú náš nárečový slovník, slová a ich význam, postupne uverejňovať.

Jozef Kašický

Pripínačky

Ujko Gejza s cetku Milku pekný domček mali, prázdne chyže si pre hosci vždy prenajímali. Turistom zos cudzích štatoch co prišli sem v maju, obkukovac znamu krasu Slovenskeho raju. Tym turistom navarili bryndzove halušky, ponukli ich čerstvym mliekom, napekli panpušky. Tote še tu dobre čuli, kedz ich tak hoscili, že i na rok pridu znova – gazdine sľubili. A gazdine od pochvali sčerveneli lica, na stole še objavila doras šlivovica. „Že by še fše dobre mali, že by dluho žili“, šlivovičky sebe na ex z poharoch upili. Tu odrazu kch, kch – turista še duši, do pľucach mu kapku ľufu, za otca nepuši. „Jáj, moj zlatý, my tu mocne palenečky mame, ne lem taku gebuzinu jak od vas dovažame.“ No turista zbelavety, oči vytreščene, na gator si ukazuje – ku vedru še žene. Cetka Milka nestracili duchapritomnosci, perši sebe to myšleli, že hosc lignul kosci. No lem co mu svojo palce do ustoch vopchali, z gagora mu pripínačky povycahovali. Odvtedy už vyše roka nechcu prisc do Mily, Boja še, žeby ich znova špendlikami karmili.

Margita Šrobárová

P
R
A
K
O
V
S
K
É

K
L
A
P
A
N
C
I
E

Za redakčnú radu Prakovských novín dodávame, že materiál pána Kašického sme doplnili o ďalšie výrazy z knihy „Putovanie po starých Prakovciach“, ktorú napísal v r. 1993 p. Emil Andráško, aby uverejňovaný slovník prakovského nárečia bol čo najširší, ale isto nebude úplný. Ak poznáte ďalšie prakovské výrazy, budeme radi, ak nám ich oznámite, aby sa náš slovník naďalej dopĺňal.

NÁREČOVÝ SLOVNÍK

A
abfal – nepodarok
aisce – naozaj, akiste
akord – úkol
almara – skriňa
amrela – slnečník, daždník
ancug – pánsky oblek
apetit – chuť
ardža – hrdza

B
bagov – tabak, zostatok na dne fajky
bagovjar – fajčiari
bajak, ta bajak – máš pravdu
balamucic – miasť
baľogar – ľavák
baľvir – holič
bambuch – brucho, neposlušný chlapec
baraber, basamuna – otlačok, zdurenina na tele po udretí palicou
batria – pozorovateľňa
bejsi – ísc na bejsy – íst von vyviesť niečo
bekeraj – cukrovinka
bembel' – veľké brucho
beštelovac – objednať
bigľajs – žehlička
binda – opasok
bjiľko – bielok
blacha – plech
blajbas – ceruzka

blukac – bezhlavo chodiť
bogar – komár
bombuľak – tučný malý chlap
bortak – darebák, všetko pokazi
bozula – hrča na hlave po udretí
božikac – horekovať
brafta – nevesta
brandža – skupina, partia
braveňak – mravec
brazuleta – náramok
brendzuj, hamuj – brzdiť, brzdi
bridoš – had, závistlivý človek
brinek – zvonček
brudni – špinavý
budar – prírodná latrina
budeľar – peňaženka
buketa – kytička
bundža – hruda
burane – burina

C
cajgnis – písanka, zošit
celemba – trčí z odevu
cuk – prievan
čapanica – cesty po daždi
čavargoš – chodí bez cieľa
čerčec – robiť rámus
čerehazlo – nepotrebné náradie
čerep – rozbitý hrnček (aj črepník na kvety, kvetináč)
čerevák – vždy hladný človek
čuba – drdol vlasov u ženy, aj ofina

čurpel' – prehlbenina v potoku, rieke

D
dakušičko – trocha
dila – jedna doska na podlahe
dišel' – oje na voze
doša tebe – podľa teba, máš pravdu
dril'ic – strčiť
dudac – poučovať
dudrac – šomrať
dufart – predsieň v dome
dzeka – nálada
dzmuľ – usadenina na dne
džavul'ic – decko, keď začína rozprávať, lalotať
džuk – zostatok v nose

E
emberšik – byť poslušný
ere, má ere – má prednosť

F
faľringi – rozbiť na kusy
faľigar – špekulant
feješ – skok do vody
fifty-fifty – v poriadku
figu borovu – nedá nič
firhang – záclona
fiškaľ – právnik
fňukac – plakať
fras ce trime – nadávka

G
gaľer – golier na košeli

galgan – neporiadny chlapec
gambi – pery
gebuzijac – všeličo v polievke
gejzac se – objímať sa
gelfendri – zábradlie
gengľavi – slabý, pomalý
glajhac se – udobriť sa
glejda – náter kovovej misky
gomba – bombuľa na čiapke
gotko – vyfuknuté vajíčko
grati – riad v kuchyni
grift – spôsob
gringi – vziať dieťa na plec
grint – závit

H – CH
hačnik – šnúrika na upevnenie spodkov u mužov
hadzina – hydina
hamišni – nehovoriaci pravdu
harnadľa – sponka do vlasov
heft-tam – chodiť tam a nazad
holofojtoš – neporiadne oblečený chlap
horebirdi – na chrpte ležiaci, horeznačky
horov, hordo – obedár

hundroš – nespokojný
hurk – krik
hustka – šatka na hlave ženy

I
indze – inam
isce – naozaj
iskac – prehŕňať vlasy

J
jarek – potok
je v čeži – je tehotná
juha – voda z kyslej kapusty

K
kaľika – zdravotne postihnutý človek
kantľik – konvica
karika – obruč
karla – dvojkoľosový vozík
kasta – debna na odkladanie potravín
kekeric, kekešic se – chváliť sa, vyťahovať
kera – zatačka
kerovac – šoférovať, riadiť auto
ki ci fras! – čo ti je!
kijaň – najväčšie kladivo
klambra – skoba
kolma – ondulovacie železo, ondulovačka
konterviber – druh tanca
kop – drevený prístroj na vodu
koterba – hlava
krachľovac, odkrachľovac – zbaviť funkcie
krakac – ťahať za vlasy
kranhulec – kus štvorhranného dreva
krenfi – nervy
kromka – začiatok, resp. koniec chleba
kupči tovar – kúpený tovar
kurbľa – nástroj na otáčanie
kurči se – krčí sa

Senminár učiteľov špeciálnych škôl v okrese Gelnica.

Špeciálna základná škola v Gelnici a Odborné učilište internátne v Prakovciach zorganizovali dňa 22. apríla 2008 v priestoroch ŠZŠ Gelnica metodický seminár učiteľov ŠZŠ a špeciálnych tried základných škôl v okrese Gelnica. Učitelia získali poznatky v prednáške z kanisterapie s odbornou ukážkou p. riaditeľky ŠPP z Košíc p. Mgr. Majerníkovou, diagnostiky a rediagnostiky v školskej praxi. Prostredníctvom píska Falca p. riaditeľka ukázala prácu s deťmi rôznych postihov a detí s poruchami učenia. Diskusia prebiehala v duchu diagnostiky a rediagnostiky žiakov, problematiky detí

v hraničnom pásme a ich zaradenia do škôl. Seminár bol ukončený prehliadkou školských priestorov a kreatívnych prác detí ŠZŠ, detí špeciálnych tried v DSS Prakovce. Seminára sa zúčastnili aj učitelia špeciálnych tried ZŠ v Prakovciach.

Mgr. Vaščáková Drahoslava



ŠPORT



ŠACH

Po minuloročnom úspešnom účinkovaní šachového klubu Prakovce, keď družstvo v III. Lige skončilo z 12 družstiev na veľmi pek-

nom 2. mieste, začal klub nový súťažný ročník 2007/2008 a odohral doposiaľ štyri súťažné zápasy s výsledkami:

Sp. Bystré - Prakovce	0,5 : 7,5
Prakovce - Hranovnica	1,5 : 6,5
Sp. Vlchy + Slovinčy - Prakovce	4 : 4
Prakovce - Bijacovce	5 : 3

Body za družstvo získali:

Viliam Regec	2	Martin Slovinský	3
Milan Budinský	2	Štefan Slovinský	3
Miroslav Macejko	1,5	František Šimko	0,5
Juraj Slovinský	2	Peter Furimský	3
		Martin Turčan	1

Tabuľka po 4. kole

1. Hranovnica	4	4	0	1	23,5	12
2. Stará Ľubovňa Msk	4	3	0	1	19,0	9
3. Poprad Is	4	3	0	1	19,0	9
4. Bijacovce sk	4	2	1	1	19,5	7
5. Prakovce sk	4	2	1	1	18,0	7
6. Poprad cvc	4	2	1	1	16,5	7
7. Margecany Osk B	4	2	0	2	19,5	6
8. Smižany Slovan	4	1	2	1	14,0	5
9. Sp. Vlchy + Slovinčy sk	4	1	1	2	11,5	4
10. Levoča Start	4	1	0	3	13,0	3
11. Markušovce sk	4	0	0	4	9,5	0
12. Spišské Bystré sk	4	0	0	4	9,0	0

UZNESENIA

pokračovanie zo str.2

(zastavené plochy a nádvoria) o výmere 26 m² v k. ú. Prakovce pre žiadateľa Štefana Slovinského ml., bytom Prakovce č. s. 304 za účelom výstavby garáže. Cena plnenia za obstarávacie činnosti je stanovená v hodnote 8 500,-Sk a zahŕňa aj cenu nehnuteľnosti v hodnote 2 820,-Sk. Platnosť uznesenia je limitovaná do 30.11.2008

25.04.2008.

Uznesenie č. 131/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje

- predloženie žiadosti o NFP v rámci opatrenia 1.1 ROP na realizáciu projektu „Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ a MŠ“ v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, ktorý je realizovaný pre Základnú školu s materskou školou v Prakovciach a ktorý je v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
- zabezpečenie realizácie projektu po schválení žiadosti o NFP
- financovanie projektu vo výške 5 % z celkových oprávnených výdavkov t.j. vo výške 1 680 247, 85 Sk.

Uznesenie č. 132/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje VZN obce Prakovce o podmienkach podnikania v obci Prakovce.

Uznesenie č. 133/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje VZN obce Prakovce o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovom mieste v obci Prakovce.

Uznesenie č. 134/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje VZN - Trhový poriadok obce Prakovce.

Uznesenie č. 135/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje zmenu uznesenia č. 210/2002 prijatého na XXVII. zasadnutí obecného zastupiteľstva v Prakovciach dňa 30.09.2002 nasledovne: „pôvodná výmera časti odkupovaného pozemku parc. č. CKN 1076 (trvalý trávnatý porast) t. j. 379 m² sa nahrádza novou výmerou 415 m² z dôvodu zmeny v geometrickom pláne. Ostatné znenie pôvodného uznesenia ostáva nezmenené a platné.

Uznesenie č. 136/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje sponzorský dar 20 m³ drevnej guľatiny pre žiadateľa Grécko-katolícka cirkev - farnosť Helcmanovce, pre realizáciu stavby nového gréckokatolíckeho chrámu v Prakovciach

Uznesenie č. 137/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje finančný príspevok vo výške 1 000,-Sk žiadateľovi Územný výbor Dobrovoľnej požiarnej ochrany Spišská Nová Ves/Gelnica.

Mgr. Pavol Lukáš, starosta obce